

DIU QUE PASSAVEN PER AQUÍ

El temps modifica moltes coses. Fa canviar activitats que foren vitals en algunes èpoques pretèrites i dilueixen la memòria de certs fets llevant-los la importància que antigament tingueren.

El nostre país ha mantingut una potència ramadera de qualitat indiscutible. Només cal pensar en les comarques on la cria de bestiar és una activitat primordial, tot fent reflexió de l'existència d'un present esplendorós fruit d'un passat no menys nodrit.

Una de les activitats que gairebé s'ha extingit a les nostres terres és la transhumància formada per aquell tragí de grans ramats (majoritàriament de bous) que periòdicament anaven itinerant d'una a altra pastura, seguint les característiques estacionals (pastures d'hivern o d'estiu) o dirigint-se a certs indrets per altres motius, com punts de venda o fires. Marcant el seu pas per diferents terrenys, feren que Catalunya estigués, està encara, farcida d'una xarxa de camins ramaders o **carrerades** que formen un entramat molt nodrit; a redós del qual una notable activitat humana s'hi anà concentrant.

La **carrerada** és una servitud de pas que és acceptada jurídicament. El codi civil accepta els drets adquirits i per la pràctica consuetudinària continua encara vigent la seva organització. No hi fa res que l'ús actual estigui restringit o sigui inexistent pel canvi de costums; les carrerades estan adormides però no han desaparegut.

En època medieval, el pas reiterat de bestiar pels mateixos indrets facilità la formació de nuclis de població o determinà l'aparició de petites indústries per a l'aprofitament de la carn, la llana o la pell. També alguna fira o mercat cristalitzà en llocs on es reunien els ramats. Sense considerar, però, aquests fets de gran importància, pensem, només, en el constant desplaçament de bestiar, que es feia sense pressa, pausadament, generant la necessitat de disposar de llocs apropiats per descansar, menjar, beure o dormir.

Tots els itineraris estaven fornits dels serveis apropiats per a cada etapa del camí. Aquí un hostel, allà un clos per tancar el bestiar, ençà un abeurador i en tota la ruta la seguretat de trobar pastura, perquè els animals s'alimentessin en el seu recorregut.

*Antic lloc de parada a l'indret del pla de can Xicot a la sortida del poble de Tavertet, amb el ramat actual de cal Baró
Foto: Jordi Gumí*

Concentrem-nos en aquests fets vitals i remetem-nos a la memòria que encara resta en algun lloc del Collsacabra. Concretament a Tavertet existeix una carrerada que travessa el poble. Si el tarannà modern l'ha dissimulada, la realitat autòctona no l'ha pas oblidat. El pas dels ramats era prou important, perquè existissin dos punts de **parada**: un es localitza a l'indret on hi ha el Jufre i l'altre es troba a la part oposada del poble, al final del pla del can Xicot.

En aquests espais els ramats descansaven, els pastors feien beguda i junts es preparaven per devallar els cingles camí de Sant Romà de Sau. Descobrim, doncs, que

una de les rutes de nord a sud del país coincideix amb Tavertet, seguida durant anys, consolidant un camí, consolidant un dret de pas i parada que encara es manifesta vigent. La raó ancestral que l'empara manté un privilegi viu que la modernitat de l'era del motor no ha pogut trencar.

Amables lectors, fem atenció: a Tavertet segueix existint la carrerada de pas de ramat amb dues parades de repòs. Així ho asseguren els pastors del poble, i consegüentment cal respectar-ne l'existència i conservar-ne la memòria.

Jordi Gumí

CURIOSITATS BONES PER EXPLICAR

Els meus avantpassats explicaven dos fets ben curiosos i empipadors ocorreguts als verals de Tavertet a primeries d'aquest segle. Contaven que uns carboners estaven tallant els roures del bosc de la Casanova del Sunyer de Baix per fer-ne carbó; n'hi havia un de molt gros a la bella vora de la riera, inclinat damunt d'aquesta, el qual, per estalviar-se feina d'estellar-lo el varen haver de lligar amb cordes per les branques i buscar ajuda per tal d'estirar-lo perquè en tallar-lo no caigués a la riera, sinó dalt del pla, ja que d'aquesta manera podien fer anar

els troncs a tombarelles cap a la carbonera i empilar-los sense haver-los d'estellar, cosa que haurien hagut de fer si els hagués caigut a la riera, per després pujar-los damunt les espatlles, feina, tota ella, molt carregosa.

Però quina sorpresa i desencís! Quan la pila va ser cuita, en collir el carbó es van trobar amb un pilot de cagaferro entre el carbó, cosa que indicava que dintre la soca del roure hi havia un tresor amagat; si hagués caigut a la riera i l'haguéssin hagut d'estellar, haurien trobat el tresor i fet millor jornal. La sort mai no sabem on està amagada.

Un altre fet semblant va ocórrer per aquelles èpoques. Dos bordegrassos que guardaven bestiar al sot de Balà, a voltes s'entretenien a ficar-se dintre la soca d'un roure molt vell que hi havia i que com molts d'aquests roures vells tenia el tronc ben borinat, ja que es ficaven per un forat que tenia ran de terra i sortien pel forcat; mes, un bon dia van tenir la mala pensada de calar-hi foc i el roure, que ja no tenia brancada i era prou sec, aviat es va cremar, també amb la sorpresa que, com el de la Casanova, en van sortir les restes cremades d'un altre tresor, amb prou neguit per a aquells vailets.

Jordi Sanglas

El roure de l'Amorriador
Foto: Anna Borbonet